

VEČERNI LIST

Leto za celo leto . K 60.— za pol leta . K 30.—
četrt leta . K 15.— en mesec . K 5.—
Cena štampa in upravnštvo: Kopitarjeva ulica št. 6.
Telefon št. 50.

NEODVISEN DNEVNIK

Inserati: Enostolpna petlirvsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor) za enkrat po K 1.20. —
Postano: Enostolpna petlirvsta K 1.— Izhaja vsak dan, izvenšči nedelje in praznike, ob 2. uri popoldne

Narodno predstavništvo o našem položaju v Parizu.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 24. maja. Včeraj po sklepu javne seje se je narodno predstavništvo posvetovalo o našem položaju na mirovni konferenci v Parizu. Akcija narod-

nega predstavništva za našo stvar ni došla do zaključka ter je odgodena dotlej, da se povpraša za pojasnila našo delegacijo v Parizu.

Naše meje proti Bolgarski.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 24. maja. Definitivna ureitev vprašanja naših mej proti Bolgarski še ni objavljena. Znano je le, da bo pri

Strumici meja urejena po naši želji, t. j. da bo na tej v bodočnosti onemogočen vsak napad od strani neprijatelja.

Kriza v italijanski delegaciji.

Barzilai — umrl.

LDU Lugano, 23. maja. (Dun. KU) Italijanski listi poročajo, da se pri sestanku italijanskih državnikov v Oulxu ni dosegel noben sporazum. Barzilai je podal svo-

jo demisijo in Crespi mu bo sledil.

LDU Pariz, 23. maja. (Dun. KU) Reuterjev urad: Iz Rima se poroča, da je umrl Barzilai.

Enoten šolski pouk v Jugoslaviji.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 24. maja. V ministrstvu za prosveto se pripravlja načrt za ureditev enotnega šolskega pouka v kraljestvu SHS

in sicer v srednjih in strokovnih šolah, kakor tudi na vseučiliščih. Tozadevna naredba stopi v življenje še tekom tega leta.

Vrednost dinarja pada.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 24. maja. Iz Skoplja javljajo, da je kurz dinarja jako padel. Kurz

dinarja znaša v Solunu 100 dinarjev — 50 drahem.

Demonstracije proti draginji.

LDU. Moravska Ostrova, dne 23. maja. (ČTU.) V Pilskovu so delavci demonstrirali proti draginji. Prišlo je do boja z vo-

jaštvom in žandarmerijo. 1 ženska in 2 moška so mrtvi, 16 ranjenih.

Podonavska federacija.

LDU St. Germain, 23. maja. (Dun. KU) V »Victoire« objavlja Herve članek, naslovljen na nekega italijanskega prijatelja.

Med drugim pravi: Trditi se more, da bi bil Wilson popustil (v reškem vprašanju), ako bi bili Francija in Anglija dovolj ener-

Koroški akademiki — bratom na jugu!

Dnevi, kot jih ni videla niti Srbija niti Belgija, so došli za naš Korotan. Bratje, naša sinja jezera, naši planinski potoki, naše krasne planine rudijo krvavih solz trpinčenega ljudstva. Naši domovi so uničeni, naši begunci preplavljajo vašo domovino in čakajo odrešenja. Bratje, koprneč čakamo...

Vedite, da biva v naših planinah še ljudstvo, ki hoče vstati, ki hoče živeti! Ali ste slišali kdaj otožno pesem naših deklet: »ni več moj dragi, ljubi dom«... Ali ste se zavedali, da je to klic z Gosposvete, zadnji, umirajoči glas? Umrli je in vstala je mogočna pesem o narodnem prebujenju, vstala je naša pesem o kralju Matjažu, ki je vstal iz široke Pece, vstal, da ga povedemo na naše gosposvetsko polje in ga tam kronamo. Bratje koprneč čakamo...

Povedemo ga na naš vojvodski prestol, zastave zaplapolajo in grobovi se odprejo in vstanejo glasniki naše svobode, vstanejo priče naše slavne zgodovine.

Bratje, naša zemlja je vredna vas na jugu, vredna, da se borite za osvobodjenje našega Korotana. Naša zemlja je bogata; naši gozdovi, naše krasne planine, naša divna jezera, naši rudokopi krijejo neprecenljive zaklade. Najlepši biser bo naš Korotan v kroni narodnega osvobodjenja; zato, bratje slušajte klic iz umirajočega gosposvetskega polja, klic v zadnji uri: Korotan, zdaj izgubljen, ne bo nikdar, nikdar več naš. Goriško ljudstvo, čeprav pride pod italijansko oblast, ne bo podleglo; strne se in strese s sebe suženjstvo. A koroški narod, ki je nanj z najhujšo silo pritiskal orkan pangermanizma, umre pod tujčevim jarmom. In čez deset let poromate v Korotan in se vam orosi oko, ko zazrete krasni naš dom, ko vidite tujce po naših gorah; oh, naši so samo grobovi...

Bratje, nikdar!

Bratje, na jugu Gospasveta vas kliče, še enkrat in — zadnjič!

Za klub koroških akademikov:

Fellaber Julij, jurist, predsednik
Fran Sušnik, stud. phil., t. č. tajnik,

gično podpirali Italijo. Zdi se pa, da Wilsona premalo poznajo. Tudi on ima svojstvo vseh profesorjev: krotko trmo. V članku se trdi nadalje, da se bo po uravnavi zasnega navskrižja med Italijo in Wilsonom trozveza med Anglijo, Ameriko in Francijo kmalu izpremenila v četverozevo. Herve razume, da morebitna združitev Čehoslovaške in Jugoslavije z Nemško Avstrijo Italiji nikakor ne bi mogla prijati, opozarja pa zopet na okolnost, da s šesti-

mi milijoni Nemških Avstrijcev ojačena Nemčija Franciji ne bi mogla ugajati. Majhna, neodvisna avstrijska država — seveda le ako bi se ne združila z Madžari, Čehoslovaki in Jugoslavi v krepko podonavsko federacijo — bi morala tudi Italiji biti ljubša, kakor pa z Nemčijo združena Nemška Avstrija. Težnje Velike Nemčije pa bi bile za dosego dohoda k Sredozemskemu morju trajno obranjene proti Trstu in Reki.

Ameriški sanitetni material za Jugoslavijo.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 24. maja. Ameriška vlada bo po dogovoru z našo vlado dobavljala sanitetni material za vse kraljestvo SHS.

Z razdelitvijo tega materiala je poverjeno ministrstvo za narodno zdravje.

Jugoslovanski admiral.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 24. maja. Včeraj je novomenovani kontreadmiral Prica nastopil svojo službo pri admiralu Troubridge. Admiral Troubridge ostane še nadalje poveljnik, a kontreadmiral Prica mu bo dodeljen kot pomočnik.

Naš konzul na Krfu.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 24. maja. Za našega konzula na Krfu je imenovan tajnik finančnega ministrstva dr. Rašić.

Železnica Belgrad — Solun.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 24. maja. Vsled velikega ležja in poplav so bila ustavljena železniška dela preko Morave. Sedaj so zopet pričeli z zgradbo mostov, predorov in viaduktov, tako da bo na Petrov dan železnica Belgrad-Niš-Skoplje-Solun že izročena prometu.

Odlikovanje.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 24. maja. Znani linijski pomočnik Mažuranič, ki se je ob priliki prerata v Budimpešti odlikoval s svojo hrabrostjo, je odlikovan z redom Karagorgjevičeve zvezde 4. vrste.

Vojaška vest.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 24. maja. General Jovanović je imenovan za pomočnika vojnega ministrstva. To imenovanje je v zvezi z novimi uredbami v vojnem ministrstvu.

Paderewski v Pragi.

LDU. Praga, 23. maja. (ČTU.) Listi poročajo, da bo ministrski predsednik Paderewski prišel šele v soboto v Prago. pričakovali so ga že včeraj.

Izgredi v Pragi.

LDU. Praga, 23. maja. (ČTU.) Poluradni »Prager Abendblatt« poroča: Kakor včeraj, so se tudi danes predpoldne zbirale množice pred velikimi trgovinami, in sicer na Prikopih in na drugih glavnih cestah. Kakor poročajo očividci, se je ljudstvo deloma vedlo zelo nesramno, ker je samo jemalo blago iz izložb. Pred takim ravnanjem se mora najodločneje svariti, ker kdor si na tak način prisvaja tuje blago, izvršuje s tem rop in tatvino. Vse trgovine bodo ostale zaprte, dokler zopet ne nastopi mir in red. Sestavila se je mešana komisija trgovcev in konsumentov, ki bo napravila inventuro v trgovinah in določila cene.

Koncesije Italiji za Jadran.

LDU. Lyon, 23. maja. (Brezžično.) Iz Londona poročajo: Govori se, da dobe Italijani koncesij v Mali Aziji in Somaliju, ako bi ne bilo zadoščeno njih zahtevam v jadranskem vprašanju.

Izročitev mirovne pogodbe Nemški Avstriji.

LDU. Bazel, 23. maja. (ČTU.) Kakor poroča pariški poročevalec lista »Baseler Nachrichten«, se bo izročitev mirovne pogodbe nemško-avstrijskim delegatom zopet zavlekla, ker Italija noče dati svojega dovoljenja, dokler reško vprašanje ni rešeno. Upajo pa, da bo ta zakasnitev trajala samo nekaj dni.

Ententa in Mehika.

LDU. Lyon, 22. maja. (Brezžično.) Angleška, Francija in Italija še vedno niso priznale vlade generala Carranza v Mehiki. Ta vlada je dosedaj priznana edino le od vlade Zedinjenih držav. Francija, Angleška in Italija priznavajo brez pridržkov Zedinjenim državam monroejevo doktrino glede Mehike, ker imajo Zedinjene države tod eminentne gospodarske in finančne interese, dočim so evropski interesi v Mehiki samo finančnega značaja.

Proti izseljevanju iz Bosne in Hercegovine.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 24. maja. Ministrski svet je sklenil uvesti potrebne korake proti izseljevanju iz Bosne in Hercegovine, ki je vsled brezposelnosti zavzelo velik obseg.

Osrednje društvo inženirjev in arhitektov.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 24. maja. Te dni je bilo posvetovanje inženirjev in arhitektov, na katerem se je razpravljalo o osnovanju skupnega društva za celo kraljestvo SHS. Društvo bo imelo po vseh večjih mestih svoje podružnice.

Odgovor Nemčiji.

LDU. Versailles, 22. maja. (DKU.) Nemci so izročili danes Clemenceauju dve noti, prvo o vprašanju nemškega imetja v inozemstvu, drugo o delavskem pravu, slednjo kot protiodgovor na francoski odgovor. Obenem je tudi Clemenceau odpisal dve noti: Odgovor na nemško noto o gospodarskih posledicah načrta mirovne pogodbe in odgovor na nemško noto o zvezi narodov.

LDU. Pariz, 22. maja. (DKU.) Reuterjev urad javlja: Odgovor alijancev Nemčiji glede zveze narodov se dotika nekaterih nemških predlogov zelo simpatično. Odgovor na nemško noto glede vojnihi ujetnikov odklanja izpustitev ujetnikov, ki so zakrivali kako hudodelstvo. Jamči tudi za dobro ravnanje z vojnimi ujetniki, dokler se le-ti ne vrnejo domov.

LDU. Pariz, 23. maja. (Dun. KU) Reuterjev urad: Odgovor alijancev na spomenico grofa Brockdorff-Rantzaua z dne 13. t. m. o gospodarskih pogojih izjavlja, da so omejitve glede prebivalstva, parobrodstva blokade itd., ki so v spomenici našete, pretirane. Nemčija si mora predočiti, da iz nesreče, ki se je razširila po vsem svetu in za katero nosi ona glavno odgovornost, ne more iziti brez vsake škode.

Brockdorff ne podpiše miru?

LDU. Berlin, 23. maja. (ČTU.) Potovane Scheidemanna, Erzbergerja in Dernburga v Spaa je dalo povod, da se širijo govorice o nesporazumu med njimi in grofom Brockdorffom. V Parizu že hočejo vedeti, da ne bo grof Brockdorff podpisal miru, marveč kdo drugi.

Ententa proti boljševikom.

LDU. Berlin, 23. maja. (ČTU.) Kakor poročajo listi iz Londona, je izjavil Churchill, da bo izvedla ententa svoj načrt, iztrebiti boljševizem z njegovimi koreninami na Ruskem. Vojaško naj se krog okoli sovjetske republike vedno bolj zožuje in da naj k temu v polnem obsegu pripomorejo tudi balkanske države, Poljska in Ukrajina.

Prijet denuncijant.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Zagreb, 24. maja. Te dni so aretirali bivšega vohuna zloglasnega kapitana Widmana, železniškega uradnika Palerja, ki so ga spoznali nekateri belgrajski meščani. Paler je za avstrijske okupacije denunciral in upropastil neštete belgrajske meščane, ker so mu bile kot rojenemu Belgrajčanu razmere dobro znane. Po prevratu so mu postala tla v Belgradu prevroča, pa je odšel v Zagreb, kjer je dobil kot uradnik službo pri železniškem ravnateljstvu. Tu so ga spoznali semkaj premeščeni srbski železničarji. Odpeljali so ga sedaj v Belgrad, da se dožene, kar o njem še ni znano. Zanimivo je, da je Paler svoječasnno s štipendijo srbske vlade dovršil srednje šole.

Vesti o odstopu ministra za agrarno reformo.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Zagreb, 24. maja. »Jutranji List« poroča iz Belgrada: V Zagrebu se neprestano širijo vesti o odstopu ministra za agrarno reformo dr. Poljaka. Vse te vesti so neresnične in tendenciozne. Širijo jih oni veleposestniški krogi, ki brezuspešno delajo proti agrarni reformi in mislijo, da bodo z lažnjivimi vestmi o ostavki ministra za agrarno reformo kompromitirali zakonski načrt agrarne reforme.

Nov predsednik Narodnega kluba.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 24. maja. Narodni klub je smel včeraj sejo, v kateri je bil izvoljen za klubovega predsednika dr. Matko Luginja.

Tajno besedilo mirovne pogodbe.

LDU. Pariz, 23. maja. (DKU.) Agence Havas poroča: Ministrski predsednik Clemenceau je odgovarjal v četrtek predsedniku proračunske komisije Veretu. Izjavil je, da obžaluje, da ne more ustreči njeni želji izročiti ji popolni tekst mirovne pogodbe. Do mirovne pogodbe sploh ne pride, dokler nemški delegaciji predložen načrt ne bo podpisan. Clemenceau se je spominjal nato člena 8. ustave in na izjavo, ki jo je dal Pichon 10. aprila v zbornici kot odgovor na Labeyjevo interpelacijo, in je zaključil z zagotovilom, da stoji vlada na istem stališču, kakor vse aliirane in asociirane vlade, ki so se zedinile, da mirovne pogodbe ne predlože zbornicam.

Ameriška mornarica bo štela 200.000 mož.

LDU. Amsterdam, 23. maja. (DKU.) Kakor poroča brezžična brzojavka iz Washingtona, se bo zavzemal ameriški mornariški tajnik Daniels v kongresu za to, da bo štela trajna sila ameriške mornarice na častnikih in na moštvu 200.000 mož.

Čehi in Poljaki v Sibiriji.

LDU. Moravska Ostrova, dne 23. maja. (ČTU.) Član poljsko-sibirskega komiteja Filipovski je prišel v Varšavo in poroča sedaj: Ko so čehoslovaške čete pregnale boljševike iz Sibirije, sta se poljski organizaciji v Sibiriji v Charbinu in Novem Nikolajevskem združili pod imenom: Poljski nacionalni odbor. Koncem prejšnjega leta se je ustanovil tudi poljski vojaški odbor, ki je sklenil sporazum s sibirskim političnim narodnim svetom. Vsled tega so Čehi v Sibiriji preskrbeli Poljake z orožjem in municijo. Poljske čete znašajo 20.000 mož in so zasedle sibirsko železnico od Omska do Novega Nikolajevska, od tam pa do Irkutska je železnica v rokah Čehoslovakov, dalje na vzhodu pa v rokah japonskih čet.

Čehoslovaska narodna skupščina.

LDU. Praga, 23. maja. (ČTU.) Narodna skupščina. Vlada predlaga načrt, da se obdači izrabljanje vodnih moči, in sicer po 2 vinarja za konjsko silo na uro. Predlog poslanca Fučnega in tovarišev glede navijanja cen in nerealne trgovine se odkaže odseku, ki mora izdelati odgovor v osmih dneh. Nato preide zbornica na dnevni red in nadaljuje debato o načrtu ureditve gospodarskih in socijalnih razmer legijonarjev in njihovih družin. Poslanec Pík je omenil, naj se češka zgradi po miličnem sistemu. Govoril je tudi o cestnih demonstracijah v Pragi in trdil, da niso imele izzivalnega značaja. — Poročal je nato ustavni odsek, ki je predlagal nekatere izpremembe v začasni ustavi, katere so bile sprejete z dvetretjinsko večino.

LDU. Praga, 23. maja. (ČTU.) Ministrski svet se je do pozne ure bavil z odgovorom na nujna vprašanja narodne skupščine, glede pobijanja skopuštv in dragnje.

Avstro-ogrski bankovci na Čehoslovaškem.

LDU. Praga, 23. maja. (ČTm.) Finančno ministrstvo javlja, da je vlada odredila 12. maja, da nihče ni dolžan sprejeti v plačilo eno- in dvekronske bankovce, za več kot za dvajset kron. Vsak višji znesek nad 20 kron plačan v teh bankovcih, se smatra kot neplačan. To velja tudi za osebni promet v javnih uradih.

Ukrajinski delegati pri Wilsonu.

LDU. Dunaj, 22. maja. (DKU.) UTU. poroča iz Pariza z dne 21. t. m.: Predsednik Wilson je sprejel ukrajinske mirovne delegate. V četrtek jih bo sprejel Clemenceau.

Meje Mezopotamije in Sirije.

LDU. Pariz, 23. maja. (DKU.) Kakor javlja »Temps«, so obravnavali načelniki treh vlad včeraj popoldne sirske in mezopotamske meje.

Poljsko — ukrajinska pogajanja.

LDU. Moravska Ostrova, dne 23. maja. (ČTU.) Varšavski listi poročajo: V Lublin so došli delegati zahodno-ukrajinske republike s pooblastilom generala Petljura, da se dogovarjajo s Poljaki. Ukrajinski delegati so prišli tudi v Varšavo in jih je sprejel Paderewski.

Čehoslovaška sladkorna industrija.

LDU. Praga, 23. maja. (ČTU.) »Tribuna« javlja: Angleška vlada je dovolila čehoslovaški sladkorni industriji nadaljnje ugodnosti. Priznala ji je isto carino, kakor za ententne države, za nemški in ogrski sladkor pa se bo določila najvišja carina, dočim bo carina za nevtralne dežele nekaj manjša.

O prehrani.

LDU. Pariz, 23. maja. (Dun. KU) Iz Londona javljajo: Angleški minister za prehrano je govoril v Bristolu o organizaciji zastopnikov prehrane in je omenil, da je pričakovati vsled živahnejšega povpraševanja zvišanje cen na svetovnem trgu.

Nov katoliški župnik v Belgradu.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Sarajevo, 24. maja. Belgrajsko rimsko-katoliško župnijo je ministrstvo za verstvo poverilo frančiškanom. Za župnika je imenovan fra Jako Pasalič, bivši gvardijan frančiškanskega samostana Gorice pri Livnu.

Izprememba bosenske vlade.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Sarajevo, 42. maja. V krajih, ki stoje vladi blizu, se zatrjuje, da so vesti o izpremembi bosenske vlade gole kombinacije, ki ne odgovarjajo istini.

Serif Arnavtović pri regentu.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Sarajevo, 24. maja. Vest, da je bil Šerif Arnavtović sprejet v avdijenci pri regentu, je zbudilo začudenje v vseh narodnih krogih. To se tolmači kot manever Šerifa Arnavtovića za ponovni dvig svoje politične reputacije, ker se je s svojim protinarodnim delovanjem za časa avstro-ogrsk okupacije kompromitiral pri vsem narodu.

Angleški trgovci v Zagrebu.

(Posebno poročilo »Večernemu listu«.)

m Zagreb, 24. maja. Te dni so bili v Zagrebu angleški trgovci, ki so stopili v stik z našimi najvažnejšimi trgovskimi in industrijskimi krogi.

Odločitve o naših mejah še ni.

Ljubljanski dopisni urad poroča iz uradnih virov:

K vestem, ki krožijo od sinoči po listih, kakor da bi bili jugoslovanski delegati sklenili kak kompromis glede severnih

mej, ugotavljamo, da so vse te vesti neoficijelne. Uradno je znano le toliko, da so bile naše severne meje v zadnjih dneh predmet novih posvetovanj v teritorialni komisiji, da pa odločitev še ni znana.

Ureditev plač železničarjev.

m Zagreb, 24. maja. Predvčerajšnjim je odpotovalo v Belgrad nekoliko višjih uradnikov tukajšnjega železniškega ravnateljstva na poziv ministrstva za promet, da uredi vprašanje imenovanj in plač železniških uradnikov in nastavlencev.

Iz pokrajine.

k Klub koroških akademikov. Dne 18. t. m. smo ustanovili v Zagrebu »Klub koroških akademikov.« Naš klub ima namen, družiti vse abituriente, bogoslovce in akademike brez razlike svetovnega naziranja v skupno delo za narodno prebujenje na Koroškem. Naš klub hoče postati obmejni branik za naš Korotan, njegov cilj je, da vzbudi iz grobov davne naše svobode glasnike naše slavne zgodovine, da bo Gospasveta spet slovenska. Ker tvori zazdaj klub kot tak tudi klub dijakov-beguncev, bo njegova naloga, da zastopa na kompetentnih mestih koristi dijakov-beguncev. Ima pa tudi namen, da, zdaj ko smo razkropljeni po vsej Sloveniji in deloma Hrvaški, deluje v informativni smeri, da postanemo glasniki slovenske Koroške. — Pozivljamo torej vse dijake Koroške, da se nemudoma javijo odboru v Zagreb, kjer dobe natančnejše informacije. Julij Fellacher, jurist, t. č. predsednik. Fran Sušnik, štud. phil. t. č. tajnik, Zagreb, Kaptol 16.

k Poziv slovenskim zdravnikom. Zdravstveni oddelek deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani je te dni zdravnikom v Sloveniji razposlal »Načrt zakona o čuvanju narodnog zdravlja« v razmotrivanje. Ker pa oddelku niso znani naslovi vseh zdravnikov, posebno onih v vojaški službi, se slovenski zdravniki, ki načrta niso prejeli, vabijo, da to sporoče imenovanemu oddelku.

k Proklamacija edinstva srbske pravoslavne cerkve. Dne 22. t. m. so dospeli v Belgrad vsi pravoslavni vladiki iz jugoslovanskih pokrajin bivše Avstro-Ogrske, da vstopijo v razširjeni arhijerejski sabor, ki bo proklamiral edinstvo srbske pravoslavne cerkve.

k Šef policije aretiran. Iz Belgrada poroča »Hrvat«: V tukajšnjih krogih je izzvala senzacijo vest, da je bil v Zagrebu aretiran radi ponočnega izgreda šef okrožne policije v Kraljevići dr. Orlič. Radi te aretacije, ki so jo izvršili vojni organi, je bil dr. Orlič pozvan na odgovor. Demokratska stranka je v nepriliki zaradi aretacije policijskega poverjenika, ki je ob enem tudi član njene stranke.

k Neznani mrlič. 22. prosinca t. l. se je v potoku blizu vasi Reka-Gojzda, politični okraj Litija, našel neznan mrlič. Isti je bil približno 55 do 60 let star in jako slabo

oblečen, spisov, kateri bi mogli dognati identiteto umrlega, se ni nobenih našlo, nede samo 2 K 26 v. denarja. Truplo je moralo že delj časa ležati v vodi, ker je bilo popolnoma razjedeno. Ker se je isti čas klatil po tamošnji okolici neki neznani, slaboumen berač, se sumi, da je ta padel v vodo in utonil. Radi ugotovitve identitete umrlega se vsakdo, komur bi bilo o mrliču kaj znano, prosi, zglasti se pri policijskem ravnateljstvu, II. nadstropje, soba št. 17 v Ljubljani.

k Gospod Horvat Alojzij, bivši poročnik v Villi Vicentini (Primorsko), se uljudno prosi, da bi se blagovolil oglasiti osebno, ali če to ni možno, pismo z naslovom na Starem trgu 34, I. nadstr. (Ljubljana pri g. L. Aljančič. Gre radi neke važne transportne zadeve.

Iz Ljubljane.

I Šentpeterski družabni klub v Ljubljani priredi jutri v nedeljo, 25. maja celodnevni peš-izlet k sv. Katarini. Zbirališče pri kavarni Evropa, odhod točno ob 7. uri zjutraj. Za prehrano skrbi vsak sam. Vabljeni so prijatelji prave družabnosti.

I Vse vojaško orožje in strelivo se mora oddati! Policijsko ravnateljstvo v Ljubljani odreja za svoj okoliš na podlagi naredbe poverjenišva za notranje zadeve z dne 18. maja 1919, št. 491, objavljeno v uradnem listu XCVI, da se mora oddati vse vojaško orožje in strelivo, katerega posedujejo civilne osebe, takoj na policijskih stražnicah. Civilno orožje, za katero lastniki nimajo veljavne orožne liste, se mora oddati na policijskem ravnateljstvu, Bleiweisova cesta št. 22, pritličje soba št. 6, proti potrdilu. Če se več komadov orožja od ene stranke oddaja, mora biti isto trdno skupaj zvezano in z imenom opremljeno. Po preteku enega tedna se bodo policijski organi po potrebi po stanovanjih prepričali o morebitnem skritem orožju. Kazni zapadejo v smislu omenjene naredbe tudi tisti, kateri imajo orožje drugih oseb skrito.

I Gledališki svet. Člani Gledališkega sveta se vabijo na sejo, ki bo v ponedeljek, dne 26. t. m. ob 17. uri v pisarni Matice Slovenske.

I Likvidatura finančnega računskega oddelka se je preselila v drugo nadstropje v sobo št. 14.

I Razpis službe. Pri Centralni upravi za trgovski promet z inozemstvom, podružnica v Ljubljani je oddati več službenih mest. Zahteva se trgovska izobrazba (trgovske višje ali nižje šole), zmožnost samostojne korespondence in predvsem trgovsko prakso kot korespondent ali drugačen uradnik. Plača po dogovoru. Prošnje nai se vložijo do 28. maja 1919 pri De-

želni banki za Slovenijo, oddelek za trgovino in obrt.

I Amerikanska akcija za otroke. Iz Kaznice za poboljšek prehrane otrok do šestega leta, ki stanujejo v Mostah in na Viču, se bodo izdajali staršem, ki pripadajo B ali C ubožni akciji — ko se to objavi v listih. Dosedanji razglas velja le za stranke, ki stanujejo v Ljubljani in Sp. Šiški.

I Našla se je denarnica z manjšo vsoto denarja v bližini cerkve sv. Petra. Kdor jo je zgubil, jo dobi v Jugoslovanski knjigarni.

I Shod železničarjev. Strokovni odsek progovnih nadziralcev in vseh mojstrov progovzdrževalne službe državne in južne železnice bo imel dne 1. junija v Ljubljani v gostilni »Pri novem svetu« važen sestanek. Začetek točno ob 15. uri. Ker pridejo na razgovor jako važne stanovske zadeve, se računa s polnoštevilno udeležbo. Pristop imajo samo že nastavljeni nadziratelji in mojstri.

I »Tekma«. Opozarjamo ponovno, da se Anton Tuutkova drama »Tekma« uprizarja v torek, 27. maja ob 8. uri zvečer v dramskem gledališču. Snov je zajeta iz življenja umetnika. »Tekma« hoče pokazati, kako umetnika ubija brezmejna častihlepnost. Neugodna sodba se mu zadirja v dušo, toda srd in užaljenost zaklepa vase in potem mu ne razjeda samo duha, nego tudi telo, dokler ne pride neizogibna katastrofa. »Tekma« je tragedija častihlepnosti. Igra se v prid Cankarjevemu spomeniku, zato jo k obilemu obisku priporočamo kar najtopleje.

I Tatvina vojno-eraričnega blaga. Aleksander Frank iz Ljubljane, akoravno šele 18 let star, že sedemkrat radi tatvine in goljufije predkaznovan, je dne 22. t. m. prodal dvema Bošnjakoma konjske vajeti vojaškega izvora za 50 kron. Istodobno je prodal starinarici Pavli Golob na sv. Jakoba nabrežju št. 26 dežni plašč sive barve in črne civilne hlače za 30 kron; pri njej ima tudi spravljene ene vojaške hlače in konjsko odejo. Franka so oddali deželni sodniji.

I Tatvine. Ukrađeno je bilo kuharici Pucelj Pavlini, Vodnikov trg št. 2 iz zaklenjene shrambe 7 kg bele moke, lonec maši ter 16 jajc v skupni vrednosti 100 kron. Pucelj sumi, da mora biti tat dobro informiran o položaju stanovanja, ker je shrambo našla zopet lepo zaklenjeno. Dihur ne more biti daleč od hiše. — Kolo je bilo v začetku t. m. ukradeno od nepoznanih zločincev Francetu Jagerju na Poljanski cesti št. 21. Danes zjutraj pa je brat Jagerja na mesarski cesti videl nekoga mladeniča, kateri se je vozil na bratovem kolesu in ga ustavil. Avšič Ivan — tako je bilo vozilcu ime — je izpovedal, da je to kolo njegov oče pred 3 tedni kupil od dveh fantinov in sicer za 300 K. Dokler se stvar ne razjasni je bilo od policije kolo Avšiču odvzeto.

I Tatvina. V noči od 21. do 22. maja sta bili ukradeni iz konjske barake Jugoslovanske tovarne za milo v Spod. Šiški dve kompletni konjski opremljeni. Pred nakupom se svari. Če bi bilo komu o tej tatvini kaj znanega, naj sporoči imenovanemu tovarni.

I »Cigani« na Ljudskem odru. Ljudski oder v Ljubljani uprizori v nedeljo, dne 25. maja ob 8. uri zvečer v Ljudskem domu Jakob Dolinarjevo trodejsko burko s petjem »Cigani«. — Vstopnice se dobe v Jugoslov. knjigarni — danes zvečer od 6. do 8. ure in jutri dopoldne od 10. do 12. ure v pisarni Ljudskega odra v Ljudskem domu in 1 uro pred predstavo pri blagajni.

I Tatvine osumljeni. Radi tatvine transmissijskega jermena v vrednosti 15.000 K je bil prijet Ignacij Kolar iz Dravlj. Tatvina se je izvršila na predkolodvoru v Dravljah in je tat jermen odnesel v vreči. Osumljenec tatvino taji in trdi, da je v vreči prenašal le nekaj premoaga, kar pa ni resnično. Kolar je nevaren tat in je bil že večkrat ter občutno predkaznovan. Oddali so ga v zapore tukajšnjega deželnega sodišča. Če bi komu izmed občinstva bilo kaj o tem jermenu znano, naj to bla-

govoli javiti ustmeno ali pismeno tukajšnjemu policijskemu ravnatelstvu. — Bivši vojaški šofer Ivan Gašperlin iz Deskelj na Goriškem je bil oddan po policijski sodišču, ker so našli v njegovi shrambi veliko množino demobilizacijskega blaga. Preiskava pri sodišču pa bo šele dognala, v koliko so bili pri shranjevanju, oziroma prikrivanju tega blaga udeležene še druge osebe. Ker so taki ljudje veliki škodljivci državi, se bo proti njim postopalo z vso strogostjo. — Policija je naznanila služkinjo Frančiško B., ker si je tekom službovanja v kuhinjah kavarne »Union« in »Central« nabrala nekaj srebrnih žlic, vilic in drugih predmetov. Zagovarja se, da je vse našla v smetišču in znesla domov. Nekaj krompirja in olja je pa kupila na trgu, dočim trdijo priče, da si je te predmete tudi vzela iz kleti v hotelu »Union«. Zagovarjala se bo pred sodiščem.

videti, kako sta se stara prijatelja prisrčno objela in se poljubila.

Nato mu je gledališki konzorcij daroval velik zelen venec s slovenskimi trakovki. Lep venec je dobil od neznanega darovalca. Venec mu je darovala tudi Glasbena Matica. Gospa Borštnikova mu je darovala krasen šopek in se je v prisrčnem nagovoru spominjala vlog, ki jih je igrala z jubilentom na slovenskem odru. Želela mu je, naj živi še 40 let. Mnogoštevilni so bili darovi, venci in šopki, ki jih je prejel jubilent ob ti priliki, od korporacij, zasebnikov in neimenovanih darovalcev.

Danilo se je ginjen zahvaljeval in zardil, da ni zaslužil vsega tega; v največje zadoščenje mu je, ko vidi pred seboj toliko prijateljev slovenske drame.

Po svetu.

s Izpuščenimi interniranci. Kot poročajo časopisi, je izpustila vlada Zedinjenih držav okoli 700 nemških civilnih internirancev iz ujetniških taborov. Vsi ti želijo ostati v Ameriki.

s Velika nesreča se je zgodila v Moravski Ostravi v rudniku »Lacy«. Vzgal se je bil ogljeni prah. Iz rudnika so izlekli 13 mrtvih, 33 od plina zastrupljenih rudarjev leži v bolnišnici. Za 55 oseb še ne vedo ničesar.

s Ruske železnice. Železnice v Rusiji se nahajajo baje v strašnem stanju. Leta 1913 je imela ruska vlada 477 rubljev dobička na miljo, a l. 1918 8000 rubljev izgube. Po demobilizaciji je bilo 40 odstotkov lokomotiv in vagonov v takem stanju, da so popolnoma neporabni. Sovjetska vlada je bila prisiljena, da je prekinila vsak privatni promet in je imenovala komisarja za obrambo železnice.

s Prebivalstvo Nemčije. V Nemčiji so našteali leta 1913. pri ljudskem štetju 66 milijonov 500.000 prebivalcev. Med vojsko je umrlo 4 milijone ljudi več kot se jih je rodilo. Po mirovni pogodbi pa zgubi Nemčija 6 milijonov prebivalcev. Na ta način bo število prebivalstva bodoče Nemčije za velik odstotek padlo.

s Zgodovina konjskih dirk v Franciji. Konjske dirke v Maison Laffitte, ki se ni so vršile že od leta 1914, se vrše letos z velikim sijajem. Časopisi prinašajo nekaj podatkov o zgodovini teh. Prva konjska dirka na Francoskem je bila prirejena leta 1775. Sodelovali so konji mnogoterih imenitnih osebnosti. Pri dirkah je bila navzoča tudi Marija Antonietta s svojimi dvornimi damami. Dirka je tedaj tako ugajala vsem, da so sklenili, da se vrši vsako leto.

s Vinske trte posebna ljubiteljica je bila sv. Ljudmila, ki jo je dala v letu 870 pri Melniku na Moravskem nasaditi, kar dokazuje, da je moravsko vinarstvo starejše od češkega.

s Bodočnost avijatič. Neki ameriški list prinaša načrt, po katerem bi se morala v Ameriki in v Evropi urediti zrakoplovna služba. Zrakoplovi bi prevzeli pošto službo, a velika zračna letala (Zeppelin) pa prenos oseb in zavojev. Vendar pa pravijo, da bi bilo nemogoče urediti stalen zračni promet preko oceana.

Danilova štiridesetletnica.

To ni bil jubilej; jubileji so za one, ki so dali slovo svojemu delu, ali so že umrli; to je bil časten večer, vesel trenutek na težki poti umetnika, ki še ni dokončal svojega poklica, ampak stremlje dalje. Samo za trenutek je postal, da sliši one, ki so mu blizu ob strani in mu kličejo bodrilno besedo in pohvalo. Zahvali se jim in gre, zakaj pot še ni dokončana. Pomlad je, svoboda je, zima težkih ur je prešla in novo življenje je začutil v sebi. Goto-vo ni brez pomena, da je izbral »Zemljo« za svoj časten večer. Njegova kremenasta narava, ki se je tolkla štirideset let skozi ne ravno zaviranja vredne razmere, je dobila tu izraza. V vseh težkih preizkušnjah se ni nikoli uklonil, nikoli ni zapustil našega odra, delal je za našo dramo vedno in povsodi. Z mirno vestjo se lahko udari po prsih, ko stari Kremen in gre v novi pomladi na novo delo ter razbije krsto, pa naj bi se ta pripravljala naši drami na katerikoli način.

Ko se je snoči v našem opernem gledališču dvignilo zagrinjalo, se je nudi krasen prizor. Sredi med igralci in igralkami, sredi cvetja, vencev in darov je stal jubilent Danilo, maskiran in preoblečen v vlogo starega Kremena, ki nam ga je igral ta večer. Občinstvo je sprejelo jubilanta z živijo klici in burnim ploskanjem, ki se ni hotelo poleči.

Ko je nastal mir, je povzel besedo član konzorcija g. Grafenauer in pozdravil jubilanta v imenu gledal. konzorcija. Omenjal je začetek naše skromne gledališke umetnosti in težke dni, ki jih je jubilent doživel tedaj, ko so gospodarili še Nemci v Ljubljani, in so bili Slovenci le skromni gosti v hiši umetnosti. Ti nasprotniki so omagali, danes jih ni več v naši sredi. Vendar doživlja naša domovina še vedno težke dni. A kakor je videl jubilent vstajati slovensko Talijo iz spanja, tako mu želimo, da doživi procvit naše gledališke umetnosti v državi Slovencev, Hrvatov in Srbov. — Profesor Grafenauer je segel jubilantu v roko in mu toplo čestital. Ploskanje ni hotelo jenjati. Hinko Nučič je imel v prisrčnih, krepkih bese-

dah na Danila lep govor, ki je vreden, da bi si ga dobesedno zapomnili. Pozdravil ga je in mu čestital v imenu vseh igralcev. Omenil je, da je tako slavje redko, da, edino pri nas, da bi kateri izmed igralcev dosegel dolgo dobo 40 letnega delovanja na našem odru. Slovenci še nismo nikoli slavili kaj takega. Zelo mnogo igralcev je že umrlo med tem časom, Danilo je ostal, on je živel za oder, izklesal nam je v svojih vlogah nešteto živih kipov, značajev, ki nam ostanejo neizbrisno v spominu. Res je usoda igralca nekoliko tragična. Ko je dovršil svoje delo in stopi z odra, se vpraša: »Čemu sem delal? Kaj je ostalo od tega?« Igralčevi umotvorji niso trajne vrednosti, izginejo. Večna škoda, da ne moremo videti vse tvoje junake po vrsti, to bi bil najlepši jubilej. Izklesal si nam in izklesal nam boš še mnogo junakov. Nocoj nam boš podal Kremena v »Zemlji«. Ne v smrt, v življenje! je tvoje in njegovo geslo. Prvi izmed vseh si prehodil trnjevo pot 40 let, veliko si pripomogel k razvoju gledališča. Staro gledališče je bilo zgorelo, ti pa si ostal mlad in čvrst. Tudi čitalnice ni več, ti pa si še med nami. Doživel si celo, da je dobila slovenska drama svoj lasten dom. Ti si ostal vedno v svoji domovini. Tvoja velika zasluga je, da si vzdržal vse in da nisi nikoli malodušno klonil, tvoja velika požrtvovalnost, tvoj velik idealizem te je privedel do tega. Mejem pa je mnogo igralcev zapustilo gledališče radi vladajočih razmer. Žrtvoval si gledališču tudi svojo družino, ženo in dve hčeri. Še enega dogodka naj se spomnim: L. 1897 sem prvič pogledal na oder. Videl sem te v Revčku Andrejčku. Takrat si predramil mojo dušo, da sem zahlepel po odru. Trpela sva skupaj dolgo vrsto let. Iskati smo morali skupaj po deželi kruha, ko je bilo gledališče zaprto. V bedi si bil, a nisi klonil, mejtem, ko je druge pobirala smrt, med katerimi je bil tudi Verovšek. Sprejmi v znak spoštovanja od nas igralcev to darilo. — Pokazal je na krasno, dragoceno salonsko uro, ki je stala ob strani in nihal s svojim svetlim nihalom, Ginljivo je bilo

s **Raztreseni škof.** Med angleškim duhovništvom je bilo vedno mnogo originalnih in duhovitih glav. Škof Burnet, ki je živel za dobe Karla II., je bil znan po svoji veliki raztresenosti. Ko je slaven Evgen Savojski posetil v Londonu vojvoda Marlborougha, je prosil škof vojvoda, da ga predstavi princu. Vojvoda se je težko odločil za to, ker je poznal škofovo raztresenost in se je bal blamaže. Končno ga je škof zaprosil znova, da naj ga predstavi; ta ga je tedaj pozval k obedu, pri katerem je prisostvoval tudi princ Evgen. Ko so se razgovarjali, je vprašal princ Evgena, če je bil kdaj v Parizu. »Bil sem,« je odgovoril škof zelo živo, »ravno ono leto, ko so tam zgrabili princezino od Soissons, ker so sumili, da je zastrupila svojega soproga.« Princ se je vgriznil v ustnice, Marlborough je prebledel — princesa Soissons je bila Evgenova mati.

s **Sočutje.** Maršal Mac Mahon je pregledoval armado po Francoskem. V srednjevelikem mestu ga napade huda bolezen. Zdravnik maje z glavo in mu nikakor ne dovoli, da bi nadaljeval potovanje. Neka dama, ki je stanovala v istem hotelu kakor maršal, je hotela ravno odpotovati, ko izve za kritičen maršalov položaj. Takoj odloži odhod, ostane in poizveduje večkrat na dan prav skrbno, kako je z maršalovim zdravjem. Gostilničar je mislil, da maršala dobro pozna, ker je tako boječe popraševala. Po preteku treh tednov je bil Mac Mahon izven nevarnosti in takoj so sporočili veselo novico skrbni dami. Ko to sliši, reče takoj, naj ji napravijo račun, ker hoče še to noč odpotovati. Ko stopi v voz, reče začudenemu hotelirju: »Zelo sem razočarana; kajti z gotovostjo sem računala na to, da bom videla enkrat velik vojaški pogreb.«

s **Skrivnosti nemškega jezika.** Za časa Napoleonovega sijaja je živel v Parizu poslanik neke eksotične ljudovlade, katerega žena se je strastno bavila z učenjem tujih jezikov. Težave, ki jih je nudil nemški jezik, so jo jezile in na vsak način je hotela premagati tudi to. Iz tega razloga je vedno iskala občevanja z Nemci. To je njen mož, ki jo zapazil, zato ji je pri neki mali večerji odkazal sedež poleg mladega nemškega atašee. Lepa ženska tudi ni pozabila, da se je koj zapletla z Nemcem v pogovor v njegovem maternem jeziku. »To je čudovito, da je v nemščini toliko besed, ki pomenijo eno in isto: 'essen' in 'speisen' (jesti in obedovati).« Atašee se je smehljaj: »Oprostite, to vendarle ni eno in isto. Kristus, na primer, je nasitil (gespeist) z malo kruhi in ribami in ne pojedel.« — »Je že prav,« je dejala dama; »pa vzemimo besedi 'varno' in 'gotovo' ('sicher' in 'gewiss'); to bo že eno in isto.« — »Ne,« je dejal atašee. »Recimo, da se sprehajamo po ulicah; naenkrat nastane na cestah poboj. Vi pridete v množico. Tedaj mi boste zaklicala: Prenesite me na varen kraj — in ne: Prenesite me na 'gotov' kraj.« Mlada dama je nekoliko zarudela in obmolnila.

s **Neugoden obisk.** Nek popotnik, ki je prepotoval Afriko, pripoveduje, da je stanoval nekaj časa v severni Nigeriji, kjer se nahajajo črne, bele, rdeče, velike

in male mravlje. V nekem letnem času potujejo velike množine črnih mravelj iz kraja v kraj, ker jih deževje tira iz mravljišč. Milijone teh mravelj se vidi, kako gredo v dolgih procesijah in iščejo hrane in suhih tal. Vsak kupec, ki je tako nesrečen, da jim pade na pot, je žrtev njihovega glada. Živel sem v šotoru in ravno sem se napravil, da grem v prostor, v katerem sem navadno spal, ko sem začul, da se je na streho šotora spustilo nekaj ko pljunk dežja in čez nekaj časa sem zapazil stotine in stotine mravelj, ki so plezale po stenah... Od skopota, ki so ga proizvele, so se prikazale razne živali in celo neki škorpion, na katerega so se vrgle mravlje z vso silo. Med tem se je moja soba napolnila tako, da sem se rešil na posteljo, ki je bila zaščitena od zastorov. Iz tega skrivališča sem vse videl in slišal. Nek kuščar je taval po sobi in kamor se je obrnil, so ga popadle mravlje, da ga je bilo tužno gledati. Končno je padel ves izmučen. Bilo je grozno gledati, s kako tiho in podmolčko požrešnostjo izjedajo te mravlje vse, do čegar so došle. Cele tri ure je trajal ta obisk. Zjutraj sem jih videl na kolih mojega šotora, kjer so čakale solnce, da odpotujejo dalje.

s **Japonski oberst — krščanski misijonar.** Japonski zastopnik v Pragi je prepričan katolik. Pred kratkem je imel v Pragi v neki molilnici daljši govor. Molilnica je bila prenapolnjena. Japonski gost je govoril par besed v češkem jeziku, v znamenje, da se tega jezika uči, nato pa je nadaljeval govor v angleškem jeziku. Dejal je, da je bil z narodno japonsko vero nezadovoljen, zato se je obrnil h krščanstvu. Od 70 milijonov prebivalcev na Japonskem je samo 200.000 kristjanov, pol katolikov in pol protestantov. On sam je protestant, ki se bojuje za nauke Kristusove. Samo globoko češčenje krščanske vere je pripomoglo do zmage. O češkem narodu je govoril oberst Hirayama z veliko spoštljivostjo. Za svojo osebo pa veruje, da bo v bodoče vstal nov Jan Hus, ki bo izpopolnil zmago Česke, zakaj sedanja revolucionarna zmaga je nepopolna.

s **Ciklon in potres.** Kot poročajo iz Londona je strašen ciklon razdejal več mest na maršalskih otokih. — Iz Palmosa pa poročajo, da je obiskal otok Feuerventura velik in močan potres. Prebivalstvo beži.

s **Pomanjkanje papirja v Budimpešti.** Radi velikega pomanjkanja papirja v Budimpešti je vlada ustavila izhajanje večine časopisov. Od zdaj naprej izhajajo samo 4 jutranji in 2 večerna lista. Poleg tega pa sprejemajo časnikarji vseeno plače pod pogojem, da so na razpolago komisarijatu za duševno delo.

s **Gospodarske šole in tečaji so v Belgiji (na kmetih) tako razširjeni,** da jih ima kmet in vaščan sploh za nadaljevanje in popolnilo normalnih ljudskih šol. V teh učilnicah se poučuje mlekarstvo, negovanje perutnine, čebel, prašičev in govedi. Drugi učni predmeti so: nauk o gnojenju, o setvi itd. Poučuje se tudi domače delo, n. pr.: kuhanje, pranje, šivanje in domače knjigovodstvo. Šole vodijo samostanske

sestre, ki jih je približno 80. Država ima vrhovno nadzorstvo. Gospodinjki tečaji so za petnajst let stare deklice. V enem razredu ali oddelku ni več kakor po 15 učenk.

s **Konec romana rešil življenje.** Neki pisatelj je napisal daljši roman kot podlistek v časopisu. Pride pa k njemu tuj pridigar in ga vpraša: »Ali ste napisali že tudi konec romana, ki izhaja sedaj v časopisu?« »Da, napisal sem ga,« reče pisatelj. »Ali umre junakinja nazadnje?« »Da, umre na jetiki. Po vsem tem, kar sem dosedaj napisal, mora skoro umreti.« »Vendar naj ostane živa, spremenite konec!« prosi pridigar s solznimi očmi. Ko mu reče pisatelj, da to ne gre več, reče tujec: »Morate spremeniti! Imam hčer, ki ima vse te znake jetike, ki ste jih opisali pri svoji junakinji. Z napetostjo pričakuje vsako nadaljevanje romana. Če Vam deklica umre, bo moja hčerka gotovo tudi umrla, tak vtis je napravil roman nanjo. Konec Vaše povesti odloča človeško življenje.« Pisatelj je ginen in obljubi, da bo konec spremenil. Roman je malo podaljšal, pridejal nove zdravilne metode, deklica je okrevala in postala srečna. In res, kakor junakinja v romanu, je premagala tudi pridigarjeva hčerka zavratno bolezen, ozdravela je. Čisto gotovo je, da imajo taki vtisi silen vpliv na človeški organizem.

s **Nekaj o Stockholmu.** Neki buletin Narodne zemljepisne družbe opisuje Stockholm, glavno mesto Švedske, na naslednji način: Zgraditi celo mesto za proizvodnjo kino-slik ravno izven Stockholma se zdi človeku prav tak anahronizem kot sezidati sveto mesto izven vrat Jeruzalema in novo »večno« mesto izven vrat Rima. Švedsko glavno mesto stoji na mestu, na katerem se je nahajala močna trdnjava Wikingerjev, vendar pa je mogoče najbolj moderno evropsko mesto. Stockholm so celo dolžili vandalstva, ker je žrtvoval srednjeveške spomenike neodoljivemu koraku napredka. Pred petnajstimi leti je imel Stockholm več telefonskih naročnikov kot pa jih je imel Pariz ali London. Vspricho presenetljive industrijalne delavnosti Stockholma, — kajti v mestu je najti topilnice železa, ladjedelnice, tobačne, sladkorne, bombažne tvornice — ni prav nič presenetljivo, če se bo mesto lotilo najnovejših industrij kot je na primer proizvodnjo kino-filmov. Tako za ulogo konsumenta kot za ono proizvajalca kino-slik je Stockholm prav posebno usposobljen. Mesto ima močno življenje, ki lahko tekmuje z onim Pariza. Ta izraz ne rabimo v nikakem slabem smislu. Razlika med obema pa obstaja v tem: V Parizu hite vsi ponočnjaki v prostore, kjer je obilo zabave. V Stockholmu pa so cele družine, ki odhajajo zvečer z doma. Ne le mladeniči in lepotice, temveč tudi starejši ljudje obiskujejo karvarne, koncertne dvorane in gledališča. Ko se je pojavilo kino-gledišče v Stockholmu, mu ni bilo treba tekmovali s Candy-prodajalnami ali plesišči. Tekmovati je moralo s prodajalnami cvetlic, katerih prodajalen ima Stockholm veliko več kot katerokoli drugo mesto njegovega obsega ter s koncertnimi dvoranami. Deklica v Stockholmu ne zapravi svojega denarja za slad-

karije, temveč za cvetlice. Ljubimec hodi oborožen z buketi, ne pa s cukrenimi zaroji. Amerikancu, ki je potoval po Evropi i magično pomočjo magičnih slik, se utisnejo spomini na London, Pariz in Dunaj veliko rajše v glavo kot pa oni na Stockholm. Kljub temu pa je Stockholm, čeprav intenzivno moderen, skrajno slikovit. Nekateri imenujejo Stockholm Benetke severa, kar je precej srečna primera, vendar pa morate vzeti mesto lesenih hlodov, na katerih stoji Benetke, skalnata otočja in polotoke, ki se stezajo iz Malar jezera. Wikingi so zgradili trdnjavo na otoku, ki obvladuje uhod v jezero iz morskega zaliva. Trdnjava je postala pozneje palača. Nato je prišel Berger Jarl v sredini trinajstega stoletja ter ustanovil prekmorsko švedsko kraljestvo z ekspedicijo na Finsko. Njemu tudi splošno pripisujejo ustanovitev Stockholma. Otočni del modernega mesta, imenovan Staden (to je mesto), nosi le malo znakov svoje zgodovine. Prvotno je bilo mesto zgrajeno iz lesenih hiš, katere je požar več kot enkrat uničil. Mesto je tudi trpelo vsled roparskih pohodov danskih kraljev. Nekoč, leta 1520., je zbral Kristijan II., danski kralj, vodilne švedske plemenitaše na najvišji točki na otoku ter jih dal obglaviti. Dotično mesto je postalo znano kot »Stockholmska krvava kopel«. Danes je Staden zvezan z drugimi deli mesta z mostovi, med katerimi je Severni most za Šveda to, kar je za Amerikanca Brooklyn Bridge ali za Angleža London Bridge. Na velikem trgu stoji palača na istem mestu, na katerem je stala prejšnja kraljevska rezidenca, ki je pred dvesto leti pogorela do tal ter skoro uničila telo Karola XI., ki je ležal na mrtvaškem odru. Kmalu bi tudi zgorel bodoči kralj Karol XIII., ki je bil takrat petnajstleten deček. Stockholm nima vseučilišča, a večje število akademij, vključno ono, ki je modelirana po francoskem uzorcu ter nadaljno, posvečeno znanosti. Stockholm je namreč tako Pittsburgh kot Boston Švedske. Časopisje prinaša ocene francoskih, angleških in nemških pisateljev, a je najti med pisatelji le malo švedskih imen. Pozimi drže ledolomci pristanišče Stockholma odprto, kajti pristanišče leži približno v širini Cape Farewell v Frenlandiji. Mesto leži nadalje 330 milj severoiztočno od Kodanja na Danskem ter približno v isti razdalji severno od Gdanskega.

Aprovizacija.

a Nadrobno prodajo prekajenega blaga. Vnovčevalnica za živino in mast bo prodajala od ponedeljka, 26. maja dalje, v svojem lokalu na Sv. Jakoba trgu — ljudska mesnica — vsak dan od 2. do 7. ure popoldne prekajeno blago — meso in mesne izdelke — konzumentom za lastno potrebo brez izkaznice. Cene blaga bodo razvidne na ceniku, ki bo nabit v prodajalni.

a Moka se prodaja brez izkaznic od ponedeljka dne 26. maja naprej v sledečih vojnih prodajalnah: 1. v Gosposki ulici, 2. v Prešernovi ulici, 3. na Bregu, 4. na Starem trgu, 5. v šolskem drevoredu, 6. v

Kolodvorski ulici (Balasič), 7. na Tržaški cesti (Beden), 8. na Marije Terezije cesti, 9. na Sv. Petra cesti (Podboj).

a Cena aprovizacijski moki. Kilogram ameriške moke stane 4 K 66 vin., 1 kg koruznega zdroba 2 K 50 vin. in 1 kg koruzne moke 1 K 50 vin.

a Papirnate vrečice morajo prinesiti stranke s seboj.

a Člani vojne zveze dobe moko in koruzni zdrob v konzumih.

a Amerikanska akcija za revne otroke. Kakor je bilo že objavljeno, namerava ameriška mesija zasnovati posebno akcijo za zboljšanje prehrane revnih otrok do 14. leta. Razdeljevalo se bode sladkor, kakao, kondenzirano mleko in po možnosti tudi riž. Ker ni mogoče oddajati vsem otrokom kuhana jedila, bodo dobivali otroci v starosti od 1 do 6. leta nekuhana živila, za šolske otroke pa se bodo ta živila kuhala v dnevnih zavetiščih. V katerih zavetiščih in kateri šolski otroci bodo dobivali kuhana jedila, določijo šolska vodstva v sporazumu z načelništvom dnevnih zavetišč. Šolski otroci dobe živila v dnevnih zavetiščih brez vsacih izkaznic. Otroci od 1 do 6 leta pa bodo dobivali nekuhana živila iz aprovizacijskega skladišča pri Mühl-eisnu. Izkaznice za otroke od 1 do 6 leta dobe le stranke, ki pripadajo A ali B skupini ubožne akcije. Te izkaznice se bodo izdajale v mestni aprovizacijski pisarni na Poljanski cesti št. 13/l. po sledečem redu: Vsaka stranka mora prinesiti s seboj: 1. za otroke do 3 leta A ali B izkaznico ubožne akcije in pa zeleno izkaznico za otroke do 3 leta. II. za otroke od 3 do 6 leta, pa A ali B izkaznico ubožne akcije in pa dokazilo (krstni izpisek), da otrok ni manj kot 3 in ne več kot 6 let star. III. Na vrsto pridejo stranke z izkaznicami A ubožne akcije dne 27. maja popoldne, z B izkaznicami št. 1 do 500 dne 28. maja; št. 500 do 1000 dne 30. maja; št. 1000 do 1500 dne 31. maja; št. 1500 do 2000 dne 2. junija; št. 2000 do 2500 dne 3. junija; št. 2500 do konca dne 4. junija, vsakokrat od 8. do 12. ure popoldne. Če bodo mogoče upoštevati še otroke starišev drugih kategorij ubožnih akcij, se pravočasno objavi. Določene ga reda se je strogo držati, ker radi skrajšanja aprovizacijskega objekta in radi nepotrebne postojanja ni mogoče delati nikakih izjem.

Zagrebska borza.

LDU Zagreb, dne 23. maja. Zaključni kurzi na današnji borzi:

	Donari	Blago
Banka za trg., obrt in industrijo	446	470
Banka in hranilnica za Primorje na Sušaku, nove deln.	485	500
Hrvatska eskomptna banka	—	1370
Eskomptna in menj. banka, Brod	390	400
Hipotekarna banka, Zagreb	—	370
Katoliška banka	—	200
Hrvatska kreditna banka	855	365
Narodna banka Zagreb	426	428
Obrtna banka	225	227
Poljedelska banka	93	97
Prva hrvatska hranilnica	7875	8000
Rečka pučka banka, nove deln.	207	210
Zemaljska banka	—	690
Slavonska banka za les. industr.	845	870
4 1/2% zadolžnice hipotekarne banke	—	113.5
4 1/2% zadolžnice L. hrv. hranilnice	—	112

Širite „Večerni list“

Vsakovrstne slamnike

priporoča gg. trgovcem in slavnemu občinstvu, kakor tudi slavnate čevlje (šolne), predpralnice, slavnate podplate za čevlje

Franjo Cerar, tovarna slamnikov, Stob p. Domžale.

ovarna je 7 minut oddaljena od kolodvora.

DRVA meterska in na drobno klana, suha, trda in mehka v vsaki množini. . . . **APNO** na cele vagone oddaja po dnevnih cenah

F. & A. LJUBLJANA UHER

Pisarna: Šelenburgova ulica št. 4.
Zaloga: Slomškova ulica št. 12.
Telefon: št. 117.

Lahek enovprežen

koleselj ali odprta kočija

(event. tudi voz zapravljenček) se kupi. Ponudbe naj se pošljejo na upravo „Slovenca“ pod »Kočija«.

Odda se nekaj navadnih

šivank ženski čevlji

iz dobrega sukna in pristnimi podplat, krtače za ribanje, metle, enotna pšenična moka in otrobi. —

Cene se poizvedo pri **ALOJZIJU KOČMUR** v Ljubljani, Dunajska cesta št. 38. 3228

Ing. dr. MIROSLAV KASAL

oblastveno poverjeni stavbeni inženjer.

Specielno stavbno podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe v Ljubljani, Hilšerjeva ul. št. 7

Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in železobetonske jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja, skladišča, betonske rezervarje železobetonsko oporno zidovje in vse druge betonske in železobetonske konstrukcije. — Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stavbeno inženerske stroke. — Tehniška mnenja. — Zastopstvo strank v tehniških zadevah.

Jaroslav.

Zgodovinski roman.

Ruski spisal J. Šmidt-Melin; preložil AL. Benkovič.

(Dalje.)

Ko je bil Jaroslav odgovoril na običajna vprašanja o imenu, stanu in starosti, je bil pozvan, naj po resnici opiše sporni dogodek. Njegovo priznanje, da je sicer bil med tistimi dijaki, a se od početka ogibal vsakega prepira, je popolnoma potrdil vojak, ki je takrat stal na straži. Tudi drugi vojaki so pričali, da je obtoženec storil samo toliko, da je pravemu krivcu pomagal utesi. Policijski predstojnik je poslušal te izjave, ne da bi kazal za to kako zanimanje, kajti ravno ta čas so ga mučile bolečine ran, dobljenih v vojni, tako da si ničesar ni želel bolje, kakor da bi bilo čim prej končano zasliševanje.

Ko so bili priče umolknili, je povzel besedo, in ko je bil obtoženca prvokrat spoznal za vrednega hitrega pogleda, ga je vprašal, se je li vse tako godilo, kakor je bilo povedano.

Jaroslav je pritrdil.

»Torej,« je odgovoril sodnik, »potem imenujte samo krivca in takoj boste izpušteni iz ječe.«

Jaroslav je mnogo pretrpel v teh mučnih dneh, vendar ni hotel izdati imena krivčevega, češ, da ne bode nikdar tožitelj svojih prijateljev.

Ko je policijski predstojnik to slišal, je vzel očala, si jih nadel ter pozorno gledal mladeniča od glave do nog. Nato je porogljivo zmajal z ramami in rekel:

»Ideje, nabrane iz romanov, nimajo pred sodiščem nikake vrednosti. Zakon ne zahteva družega, kot čisto resnico. Povejte krivca brez ovinkov!«

»Da se nisem pregrešil proti resnici,« je odgovoril Jaroslav, »so potrdile priče. Da bi pa delal proti svoji vesti, proti časti, ki je moj najvišji sodnik, k temu me ne nagne niti sila.«

»Dobro,« mu je segel v besedo sodnik, »nismo za to tukaj, da bi drug drugemu razkladali svoje nazore. Zastran mene ostanite pri svojih prenapetih nazorih o prijateljstvu in pri svoji ključovalnosti. Skoro boste to obžalovali! Poznam to! Vašo izjavo sporočim Njega svetlosti glavnemu gubernatorju, in dokler se ne izreče o vas konečna sodba, se morate vrniti v ječo. Z Bogom!«

Jaroslavu se je duša stresla od strahu in razburjenja ob teh besedah: nazaj v ječo! A predno se je mogel upreti tej odločitvi, je sodnik pozvonil in odšel iz sobe. Takoj na to sta ga zopet prišla vojaka ter ga, kakor je bil prišel, zopet odpeljala nazaj v ječo.

Nekoliko dni potem je Jaroslav sedel na svojem navadnem mestu, vtopljen v žalostne, obupne misli. Zopet se je Petrov stisnil k njemu ter ga skušal razvedriti s pripovedovanjem svojih junaških činov in zgodb.

Zdajci je med najživahnejšim pripovedovanjem zažvenketalo ječino okno, drobci stekla so prileteli noter, ž njimi pa ka-

men, ki je bil povzročil razdejanje. Med tem ko so drugi pritrjevali pripovedovanju, je Jaroslav sedel čisto mirno. Komaj da je slišal to, kar se je godilo krog njega, kajti vse njegove misli so bile obrnjene na kamen, ki je bil naključno samo nekaj korakov oddaljen od njega.

Spočetka je sanjavo opazoval stvar, ki je bila prišla od zunaj — ter podžgala vse njegovo hrepenenje po svobodi. A nenkrat mu je rdečica oblila obraz, kajti zdelo se mu je, da je zapazil na noter zagnanem kamenu kosček papirja.

Komu drugemu naj bi bil namenjen, kakor njemu! Silno je Jaroslavu bilo srce ob misli, da slednjič dobi znamenje sočutja od prijateljev. Nepotrpežljivo je čakal priposvetovanja Petrova, da bi ob splošnem gibanju mogel neopažen vstati in se polastiti listka.

Popolnoma se mu je posrečilo, kakor si je želel. Ko so vstali vsi ujetniki, vstal je tudi on, pobral kosček papirja ter ga shranil za pripravejši čas, da si ga ogleda bliže. In ta čas je prišel hitro.

Ko je bila dogorela prva luč, je Jaroslav hotel zapaliti novo luč in pri tej priliki je izlekel listek ter razvil. Z navlašč izpremenjenimi črkami je bilo zapisano na njem: »Bodi brez strahu! Tvoji prijatelji vse store, da te osvobodijo. K. je hudo bolan in od tistega večera še ni šel iz postelje.«

Zato torej ni bilo nobenega poročila od njega! Zato se ni sam javil sodišču, ker je bil bolan!

Prvi strah zaradi tega poročila se je takoj umaknil drugemu čuvstvu: hvaležnosti do Boga. V svoji neskončni dobrotljivosti je preprečil, da bi se bil Kurt podal v nesrečo, da reši njega. Ko bi Jaroslava zadela strogost postave, potem bi obtožba ozdravelega Kurta postala brez koristi, da, celo nesmiselna. A bolezen, tako je upal Jaroslav, Kurta ne ugonobi. Med tem pa je izginil vsak up, da se reši Jaroslav. Vedel je, da v nekaterih slučajih zakona vezi drže žrtev tako trdno, da je nobena človeška moč ne more oprostiti iz njih. Razven tega je bila splošno znana strogost generalnega gubernatorja, od čigar odločitve je bila odvisna obtoženčeva usoda.

Čez štiri tedne je bil Jaroslav zopet peljan pred prvega sodnika, ki je imel v imenu ruskega carja izreči sodbo, glasečo se tako, da izgubi svoje imetje ter se mora kot priprost vojak pokoriti za krivdo, ako ostane pri svojem prejšnjem vedenju in ne izda krivca. Strogi gubernator je določil Jaroslavu štiriindvajset ur za premišljevanje, da ta čas lahko odloči sam o svoji usodi.

Življenje takratnih priprostih ruskih vojakov je bilo obžalovanja vredno. Ni torej čudo, da Jaroslav, ko je bil slišal to odločitev, na nobeno stvar ni mogel več misliti. Pripravljen je bil na ječo v trd-

njavi, na prežnanstvo v Sibirijo, samo ne na tako kazen.

In vendar se je ta hip, ko je videl porde vse svoje nade, odločil trdneje od prej, da se namesto svojega prijatelja podvrže kazni, ki ni mogla biti hujša za mladeniča, hrepenečega po življenju, polnem činov, po časti in slavi.

Boječ se, da bi se Kurt, ko ozdravi, utegnil sam javiti, se je odrekel vsem dobrotam za premišljevanje. Stari policijski predstojnik je majal z glavo, misleč, da se je Jaroslavu pamet zmešala od strahu. Ali kaj to mari sodniku? Vsak ve, kaj ima storiti. In veselil se je, da je bilo konec te dolgočrajne stvari, potem pa je ukazal, naj se brez odlašanja ustreže krivcu.

II.

Že izza časa Katarine je imela ruska vlada navado, da vojaštva ni puščala dolgo časa v enem kraju. To nemirno življenje dela živce ruskega vojaka jeklene in njega mišice železne, tako da lahko prenaša vse napore in zla.

Tudi polk, v katerega je nesrečna usoda uvrstila našega junaka, je dobil čez kratek čas povelje na nadaljnji pohod.

Huda zima se je bila medtem umaknila pomladanski toploti. Čez malo dni je izginila bela odeja, potoki in reke, oproščene spon, so zopet pričele vreti in kipe. Kakšen dan so jutranji mrazi še napravili ledeno skorjo, a niso mogli ničesar proti jasnim, toplim solnčnim žarkom. Priroda se ni dala prevariti in tudi slavci so že slutili, da pod trdo, lesketajočo se skorjo raste trava, se pretakajo sokovi, poganjajo bilke, in drobili so svojo pesem pod jasno, modro nebo.

Tem ljubkim spevom so se družili melanholični molovi glasovi ruskih narodnih pesmi. Iz tisoč grl so se glasili za slovo, ko je skozi vrata Dorpata oboroženo moštvo v dolgih vrstah odhajalo nasproti negotovi bodočnosti, med njimi tudi Jaroslav.

Ko je bila sodba razglašena, so se tudi njegovi prijatelji odrekli poskusu, da bi mu oblažili kazen. Jaroslavu, ki je bil zadnjih štiriindvajset ur kakor uničen od popolnega brezupa, pa je od veselja poskočilo srce, ko je na dan svojega preoblečenja za gotovo zvedel, da žrtev, katero je prijateljstvu položil na oltar, ni bila zaman, da je Kurt ozdravel. Vendar ni smel doslej zapustiti postelje, niti sprejemati prijateljev. Zato se najljubši njegovih součencev, za katerega je bil Jaroslav žrtvoval več kot življenje, ni mogel posloviti od njega!

S to ločitvijo je Jaroslav celo prejšnje življenje pokopal v globok prepad. Ko je ob strani napol divjega tovariša zapuščal Dorpat, je ostalo za njim vse, kar dela človeško življenje prijetno; družega ni vzel s sabo, kot spomin na to, kar je bil nekaj.

(Dalje.)

izdajatelj konsorcij »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Viktor Cenčič.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.